

STRATEGIA MILITARĂ

2025-2035

Cuprins

INTRODUCERE	3
Capitolul I ANALIZA SITUAȚIEI	4
Secțiunea I Mediul de securitate.....	4
Secțiunea II Amenințări și riscuri militare.....	6
Capitolul II VIZIUNEA STRATEGICĂ	9
Capitolul III MISIUNILE FORȚELOR ARMATE	10
Capitolul IV OBIECTIVE GENERALE ȘI DIRECȚII PRIORITARE DE ACȚIUNE	10
Capitolul V CAPABILITĂȚILE MILITARE ȘI PRIORITĂȚILE DEZVOLTĂRII ACESTORA	17
Capitolul VI CONCEPTELE DE ÎNTREBUINȚARE A FORȚELOR ARMATE	21
Capitolul VII STRUCTURA FORȚELOR ARMATE	23
Secțiunea I Conducerea.....	24
Secțiunea II Organizarea Forțelor Armate.....	24
Capitolul VIII RESURSELE NECESARE	26
Secțiunea I Resursele umane.....	26
Secțiunea II Resursele financiare.....	27
Secțiunea III Resursele materiale.....	29
Capitolul IX CONSIDERAȚII FINALE	30
Secțiunea I Impactul scontat.....	30
Secțiunea II Indicatori de impact.....	31
Secțiunea III Implementarea Strategiei.....	33
Secțiunea IV Autorități responsabile.....	34
Secțiunea V Procedurile de monitorizare, evaluare și raportare.....	34
Secțiunea VI Riscuri de implementare.....	35
Secțiunea VI Definiții.....	38

STRATEGIA MILITARĂ A REPUBLICII MOLDOVA PENTRU ANII 2025-2035

INTRODUCERE

1. Strategia Militară a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035 (în continuare – *Strategia*) este elaborată de către Ministerul Apărării în conformitate cu prevederile Legii nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională și vizează domeniul de activitate al Guvernului – apărare și securitate națională, stabilit la art. 4 lit. k) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern.

2. Documentul, care reprezintă o actualizare a Strategiei militare aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 961/2018, reflectă noile realități din domeniul apărării naționale. Acesta unifică, într-un concept sinergic, viziunea și liniile de efort pentru construcția și dezvoltarea Forțelor Armate ale Republicii Moldova (denumite în continuare – *Forțele Armate*), stabilite în actele normative și documentele de politici relevante, precum Constituția Republicii Moldova, Strategia securității naționale (Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023), Strategia națională de apărare (Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024), Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 351/2022), Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2024-2027 (Hotărârea Guvernului nr. 829/2023).

3. Elaborarea și revizuirea periodică a Strategiei reprezintă o obligație legală a Guvernului Republicii Moldova (în continuare – *Guvern*), pentru adaptarea direcțiilor de dezvoltare a Forțelor Armate la evoluția provocărilor cu referire la apărarea națională. Instabilitatea mediului de securitate, marcată de tendințe și schimbări imprevizibile, a fost accentuată în mod semnificativ de agresiunea militară de scară largă a Federației Ruse asupra Ucrainei, începând cu 2022. Aceste circumstanțe au impus reevaluarea domeniului apărării și securității naționale, evidențiind necesitatea unui răspuns strategic coerent și actualizat pentru a contracara riscurile și amenințările militare ce ar putea afecta suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova. Prezenta Strategie se aliniază acestor eforturi, reflectând angajamentul ferm al autorităților Republicii Moldova de a consolida capacitatea națională de apărare.

4. Neutralitatea permanentă a Republicii Moldova, consacrată constituțional, nu limitează, ci obligă autoritățile statului să adopte toate măsurile necesare, inclusiv de ordin militar, pentru a asigura independența națională, integritatea teritorială și securitatea statului, așa cum a fost subliniat în Hotărârea Curții Constituționale nr. 14/2017. În aceste condiții, dezvoltarea și transformarea

calitativă a Forțelor Armate devin esențiale pentru menținerea continuității cursului strategic de neutralitate, constituind un pilon fundamental al apărării și securității naționale. Într-un context caracterizat de instabilitate și resurse financiare limitate, acest proces necesită sprijin constant din partea autorităților constituționale ale statului, a cetățenilor și a societății civile. Susținerea schimbărilor promovate de Strategie va permite o dezvoltare și modernizare etapizată a Forțelor Armate, în strânsă corelare cu creșterea progresivă a investițiilor în apărare, conform direcțiilor de acțiune stabilite de Strategia națională de apărare. Prin această abordare, se va asigura atingerea scopului principal al prezentei Strategii, care vizează consolidarea sistemului național de apărare prin asigurarea capacității Forțelor Armate de a îndeplini a misiunile stabilite.

5. Având la bază analiza continuă a evoluției mediului de securitate al Republicii Moldova, Strategia definește capabilitățile militare și structura de forțe necesară Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite. În vederea realizării acestui deziderat, Strategia propune o viziune, exclusiv defensivă, concentrată pe atingerea unui set clar de obiective, susținute de direcții prioritare de intervenție și resursele necesare implementării acestora. Aceste măsuri vor permite Forțelor Armate, prin concepte de utilizare bine definite, să prevină, să descurajeze și să anihileze agresiunile armate, convenționale sau neconvenționale, precum și să sprijine autoritățile naționale în gestionarea altor situații de criză.

Capitolul I **ANALIZA SITUAȚIEI**

Secțiunea I **Mediul de securitate**

6. Din perspectivă militară, mediul de securitate actual, caracterizat prin dinamism, volatilitate și imprevizibilitate, este puternic influențat de intensificarea competiției geopolitice la nivel global și regional. Această competiție, amplificată de încercările tot mai pronunțate de a contesta ordinea internațională actuală, adesea suprapusă de rivalitatea dintre regimurile democratice și cele autoritare, accentuează tensiunile dintre state, amplifică instabilitatea internațională și conduce la o posibilă realiniere a echilibrelor de putere existente.

7. La nivel global, sursele contemporane de insecuritate militară sunt diverse și complexe, fiind alimentate de o varietate de factori care depășesc frontierele naționale și evidențiază interdependențele internaționale tot mai pronunțate. În efortul de a-și avansa propriile interese, atât statele, cât și actorii non-statali recurg tot mai frecvent la forță și coerciție, ceea ce alimentează escaladarea tensiunilor și conflictelor, inclusiv celor de natură militară. În afara conflictelor militare, riscuri majore provin din amenințările asimetrice, precum terorismul, proliferarea armelor de distrugere în masă, traficul ilicit de arme, droguri și persoane. Amenințările menționate sunt strâns interconectate cu riscurile asociate unor astfel de fenomene globale precum pandemiile, schimbările climatice și migrația necontrolată, amplificând astfel vulnerabilitățile de securitate existente.

8. La nivel regional, mediul de securitate este profund destabilizat de agresiunea militară a Federației Ruse asupra Ucrainei, care a început în 2014 și a degenerat într-o invazie pe scară largă în 2022. Acest război a cauzat o criză de securitate fără precedent în secolul al 21-lea, amenințând întregul sistem de aranjamente de securitate de pe continentul european. În acest context, atât Uniunea Europeană (UE), cât și Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) și-au reconsiderat propria postură de securitate, adoptând măsuri suplimentare pentru protejarea statelor-membre, precum și de sprijin al Ucrainei și al altor state amenințate de agresivitatea rusă. În același timp, capacitatea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) de a gestiona conflictele europene s-a diminuat, iar sistemul de tratate privind controlul armamentului și neproliferarea în Europa a intrat în desuetudine, erodând astfel semnificativ pilonii tradiționali ai securității europene. În consecință, majoritatea statelor europene au fost nevoite să își majoreze considerabil cheltuielile pentru apărare și, în unele cazuri, să își reconfigureze radical politicile de securitate. Exemple notabile sunt Finlanda și Suedia, care au renunțat la neutralitatea tradițională, optând pentru aderarea la NATO.

Agresiunea Federației Ruse asupra Ucrainei a determinat, de asemenea, țările europene să diversifice rapid sursele de energie, fiind nevoite totodată să gestioneze un aflus masiv de refugiați ucraineni. Aceste provocări au amplificat diviziunile politice și tensiunile socio-economice la nivel european, iar propaganda, dezinformarea, atacurile cibernetice și/sau alte forme de agresiune hibridă provenind din partea Federației Ruse și a susținătorilor săi, contribuie semnificativ la escaladarea lor. Ca urmare, pe termen lung, războiul din Ucraina și consecințele acestuia ar putea transforma radical peisajul geopolitic al continentului, ceea ce va afecta în mod direct și nivelul de securitate al Republicii Moldova.

9. În regiunea extinsă a Mării Negre, conflictul a dus la o militarizare sporită și la impunerea unor blocaje maritime, afectând semnificativ comerțul internațional și securitatea alimentară globală. Federația Rusă, în contextul agresiunii sale asupra Ucrainei, și-a extins influența destabilizatoare asupra unor vaste spații ale Mării Negre, punând în pericol securitatea militară, economică, precum și stabilitatea politică a țărilor riverane. Ca răspuns la aceste provocări, atât actorii statali, cât și non-statali (precum organizațiile regionale) și-au intensificat măsurile de securitate, inclusiv de întărire a capacității de apărare militară. În acest context, rolul stabilizator al UE în regiune a devenit tot mai evident, prin sprijinirea eforturilor de consolidare a rezilienței și a capacităților de apărare ale Ucrainei și ale altor state non-membre, precum și prin accelerarea procesului de extindere, incluzând Republica Moldova printre noii candidați pentru aderare la Uniune. Un rol foarte important în acest context îl joacă și Statele Unite ale Americii (SUA), al căror sprijin masiv de asemenea a permis Ucrainei să reziste agresiunii. În plus, poziția SUA este determinantă în identificarea și susținerea unor soluții durabile de pace pentru războiul ruso-ucrainean.

10. Transformările profunde din mediul de securitate au accelerat dezvoltarea capacităților militare la nivel global, au intensificat utilizarea tacticilor hibride și au impulsionat progresul tehnologic în domeniile emergente și disruptive. Aceste evoluții schimbă radical natura războiului modern, extinzând-o în noi sfere precum cele informaționale, cibernetice și în spațiul cosmic, unde vulnerabilitățile militare pot fi exploatare cu egală eficiență atât de actori statali, cât și non-statali. Operațiile cibernetice ofensive, cum ar fi atacurile asupra infrastructurii critice și dezinformarea masivă, devin tot mai frecvente și mai periculoase. În același timp, spațiul cosmic se transformă accelerat într-o arenă de competiție strategică, iar militarizarea sa creează riscuri majore pentru securitatea internațională. Mai mult decât atât, dezvoltarea necontrolată a noilor tehnologii, precum inteligența artificială, imprimarea 3D, robotica, biotehnologia, sistemele de arme autonome, nanotehnologia și calculul cuantic, reprezintă un risc ce ridică provocări fără precedent, în special de ordin militar. Aceste tehnologii deja au început să schimbe fundamental modul de ducere a războiului, iar în absența unor mecanisme eficiente de reglementare și control, ele destabilizează echilibrul militar global și amplifică riscurile de escaladare, inclusiv neintenționată, a conflictelor militare înghețate sau aflate în desfășurare.

Secțiunea II

Amenințări și riscuri militare

11. Din punct de vedere geografic, Republica Moldova se află într-o poziție strategică, fiind situată, alături de Ucraina, la confluența frontierelor estice ale UE și NATO cu sfera de influență percepută a Federației Ruse. Această configurație geopolitică și geostrategică complexă generează principalele amenințări și riscuri militare la adresa țării, expunând-o atât presiunilor externe, cât și vulnerabilităților de securitate interne. În acest context, Strategia identifică următoarele riscuri și amenințări de natură militară la adresa securității naționale:

1) *Continuarea agresiunii militare a Federației Ruse în Ucraina cu posibila extindere a acesteia către Republica Moldova.*

Invazia Federației Ruse asupra Ucrainei și ocuparea militară a teritoriului suveran ucrainean reprezintă cea mai gravă criză de securitate din Europa din ultimele decenii, statuând revenirea războiului de înaltă intensitate ca instrument de soluționare a disputelor dintre state. Războiul din Ucraina reprezintă o sursă de amenințări semnificative la adresa securității Republicii Moldova, ce deja s-a manifestat prin utilizarea neautorizată/violarea suveranității aeriene naționale. Continuarea acțiunilor militare din Ucraina expune infrastructura și populația țării în fața unor atacuri aeriene intenționate și/sau neintenționate. De asemenea, posibila extindere a teritoriilor ocupate de către Federația Ruse reprezintă o amenințare directă majoră asupra securității și statalității Republicii Moldova, deoarece stabilirea unui coridor terestru până la hotarele țării, ar putea provoca presiuni politice și teritoriale adiționale asupra Republicii Moldova.

2) *Menținerea potențialului militar din regiunea transnistreană.*

Forțele militare și paramilitare ale regimului neconstituțional transnistrean constituie o amenințare directă la adresa securității Republicii Moldova, deoarece acestea pot fi utilizate pentru a sprijini realizarea obiectivelor strategice atât ale acestuia, cât și ale Federației Ruse, prin stimularea, proliferarea și suscitarea stărilor și tendințelor conflictuale care vizează destabilizarea politică și societală a Republicii Moldova.

Potențialul militar al acestor forțe este alimentat și consolidat ilegal de Grupul operativ de trupe ruse (GOTR), a cărui staționare pe teritoriul țării constituie o încălcare flagrantă a suveranității și neutralității Republicii Moldova, precum și a prevederilor Acordului de pace moldo-rus din 21 iulie 1992. Această prezență este, de asemenea, o demonstrație deschisă a sprijinului politic și militar al Federației Ruse pentru regimul separatist transnistrean. În plus, riscurile de securitate la adresa țării sporesc și din cauza că GOTR administrează în regiunea transnistreană diverse obiecte de infrastructură militară, care conțin un arsenal militar necontabilizat, stocat în condiții necunoscute și fără posibilitatea de control sau verificare din partea autorităților constituționale ale Republicii Moldova.

Pe lângă GOTR, în baza acordului moldo-rus din 21 iulie 1992, în stânga Nistrului este prezent contingentul rus din cadrul Forțelor Mixte de Menținere a Păcii. Prezenta Strategie face diferența dintre aceste două entități militare.

3) *Intensificarea atacurilor (operațiilor) informaționale.*

Influențarea comportamentelor și a percepțiilor prin intermediul informațiilor reprezintă unul dintre cele mai eficiente instrumente de control și alterare a capacității decizionale în domeniul apărării naționale. În mediul de securitate actual, aceste instrumente pot fi orchestrate atât de actori statali, cât și non-statali pentru a perturba sau bloca funcționarea instituțiilor responsabile de securitatea și apărarea națională. Începând cu 2022, acest tip de atacuri (operații) împotriva Republicii Moldova s-au întetit, având drept scop fragilizarea coeziunii societății moldovenești prin exploatarea divergențelor interne, a polarizării politice și a rezistenței scăzute la dezinformare a anumitor segmente ale populației. Actorii statali și non-statali încearcă să distorsioneze percepția publică asupra diferitor teme de politică internă și externă, cu scopul de a intensifica scenariile subversive mai ample împotriva Republicii Moldova. Aceste eforturi de manipulare a opiniei publice se bazează, în special, pe exploatarea temerilor legate de pierderea neutralității, pe denaturarea scopului efortului de integrare europeană al țării, pe distorsionarea cauzelor războiului din Ucraina și pe reinterpretarea esenței tensiunilor geopolitice internaționale. Aceste acțiuni vizează, printre altele, subminarea încrederii cetățenilor în capacitatea și angajamentele autorităților constituționale de a asigura apărarea țării.

4) *Multiplicarea atacurilor (operațiilor) cibernetice.*

Operațiile cibernetice sunt indispensabile în războiul modern deoarece pot exploata eficient vulnerabilitățile unui adversar. Țintirea sistemelor electronice în rețea ale Guvernului și ale sectorului privat poate perturba datele și informațiile

critice utilizate de Forțele Armate pentru securitatea și apărarea națională. Atacurile cibernetice pot include spionajul, furtul, coruperea datelor militare și strategice, atacuri de tip *denial of service* și perturbarea sistemelor de comandă și control.

5) *Proliferarea (ilicită) a armelor și tehnologiilor militare.*

Această amenințare este semnificativă atât pentru securitatea militară a Republicii Moldova, cât și pentru cea regională, din cauza prezenței, sub control separatist și al GOTR, a unor importante stocuri de arme și muniții în raioanele de est ale țării, care pot alimenta activitățile de contrabandă cu arme în regiune și nu numai. Totodată, teritoriul Republicii Moldova poate fi utilizat pentru tranzitul ilicit a componentelor utilizate la crearea de arme de distrugere în masă, ceea ce determină riscuri adiționale la adresa securității naționale. Toate aceste activități pot facilita infiltrarea și/sau apariția elementelor radicale pe teritoriul țării, precum și intensifica pericolele teroriste asociate. În contextul respectiv, proliferarea sistemelor de armament și a tehnologiilor autonome (fără pilot), inclusiv a celor bazate pe inteligența artificială, reprezintă o categorie de amenințări militare emergente semnificative, deoarece acestea, din punct de vedere tehnologic, sunt accesibile și actorilor non-statali.

12. Amenințările și riscurile militare identificate sunt complexe și interconectate, acționând împreună într-o abordare hibridă, multidimensională și pe mai multe direcții, ceea ce face dificilă prezicerea convergenței lor asupra suveranității, independenței, integrității teritoriale și democrației constituționale a Republicii Moldova. Această abordare hibridă combină metode convenționale și neconvenționale care sunt coordonate pentru a exploata vulnerabilitățile de securitate militară ale țării. Aceste amenințări se pot manifesta direct sau indirect, inclusiv prin intermediul grupurilor proxy, cuprinzând acțiuni politice, diplomatice, informaționale, militare, economice și sociale. Scopul este de a crea confuzie și de a submina încrederea publică în autorități și instituții, slăbind în cele din urmă capacitatea de apărare și de rezistență armată Republicii Moldova, fără a recurge neapărat la o confruntare militară directă.

13. Riscurile materializării unei agresiuni militare convenționale asupra Republicii Moldova tind să fie calificate la un nivel mediu, având în vedere factori precum agresiunea Federației Ruse asupra Ucrainei, existența regiunii transnistrene necontrolate de autoritățile constituționale și poziționarea Republicii Moldova ca obiectiv strategic pentru Federația Rusă. Totuși, agresiunile de tip neconvențional, cum ar fi dezinformarea, atacurile cibernetice, presiunile economice, provocările de ordin militar și influențele externe asupra proceselor democratice, reprezintă deja o realitate cu care Republica Moldova se confruntă și care afectează stabilitatea internă și securitatea națională.

În eventualitatea materializării unor amenințări militare convenționale, este de așteptat ca un astfel de conflict să fie de intensitate mare și să necesite implicarea și mobilizarea tuturor resurselor statului, inclusiv a resurselor umane, economice și instituționale. Exemplul Ucrainei în fața agresiunii Federației Ruse este elocvent în

acest sens. În acest context reziliența militară și rezistența națională devin indispensabile pentru asigurarea securității militare a țării.

14. Ignorarea amenințărilor și riscurilor militare identificate, alături de absența unor măsuri adecvate de consolidare a sistemului de apărare al Republicii Moldova prin dezvoltarea și menținerea capacităților militare ale Forțelor Armate, va avea consecințe grave nu doar asupra securității țării, ci și asupra siguranței și prosperității cetățenilor săi. Capacitatea Forțelor Armate de a executa misiuni de apărare națională este critică pentru asigurarea rezilienței Republicii Moldova nu numai în fața unei agresiuni armate deschise, ci și în fața acțiunilor hibride care ar putea submina suveranitatea, independența, integritatea teritorială și democrația sa constituțională.

Din perspectiva securității umane, impactul acestor amenințări depășește dimensiunea militară tradițională, influențând direct viețile oamenilor. Lipsa unui sistem de apărare robust și a unor Forțe Armate cu capacități de ripostă credibile afectează nu doar protecția statului, ci și accesul la resurse esențiale, stabilitatea economică, funcționarea instituțiilor publice și coeziunea socială. De asemenea, în absența unor Forțe Armate eficiente, cetățenii sunt expuși riscurilor sociale și economice generate de crizele de securitate internaționale, ceea ce poate duce la scăderea calității vieții și la fragilizarea unității naționale.

Capitolul II **VIZIUNEA STRATEGICĂ**

15. Într-un mediu de securitate internațional marcat de instabilitate și amenințări în continuă schimbare, Republica Moldova trebuie să își transforme sistemul național de apărare. În acest scop, Guvernul și-a asumat un angajament ferm de a-l moderniza și eficientiza printr-un proces de transformare graduală, adaptat la noile provocări strategice. Forțele Armate, ca principal garant al securității militare naționale, vor juca un rol esențial în acest proces, devenind o instituție modernă, agilă, mobilă și profesionistă, capabilă să anticipeze și să răspundă eficient la riscurile și amenințările militare actuale și viitoare.

16. Recunoscând necesitatea unei finanțări susținute și progresive a apărării naționale, în conformitate cu prevederile Strategiei naționale de apărare și având în vedere, ca parte a eforturilor de aderare la UE, viziunea comunitară pentru un sector de apărare mai competitiv și eficient, Guvernul se angajează să asigure suficiența defensivă minimă a statului prin creșterea treptată și constantă a resurselor financiare alocate acestui domeniu. **Obiectivul este atingerea pragului de cel puțin 1% din PIB pentru apărare până în 2030, cu prioritate acordată componentei de bază a Forțelor Armate (Armata Națională).** Acest efort continuu va consolida capacitatea Forțelor Armate de a îndeplini misiunile stabilite, sprijinind totodată dezvoltarea durabilă și eficientă a capacităților militare, în conformitate cu obiectivele generale ale Strategiei.

Capitolul III

MISIUNILE FORTELOR ARMATE

17. Misiunea principală a Forțelor Armate, stabilită în conformitate cu Constituția țării, este de a asigura suveranitatea, independența, unitatea, integritatea teritorială și democrația constituțională a Republicii Moldova prin *prevenirea, contracararea și anihilarea riscurilor, amenințărilor, vulnerabilităților și agresiunilor de natură militară*.

18. Adicional, în conformitate cu Strategia securității naționale, Strategia națională de apărare, prevederile legislației din domeniul securității și apărării naționale, dar și cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, Forțele Armate au în calitate de misiuni și *participarea la misiuni și operații internaționale*, precum și *acordarea sprijinului autorităților civile în situații de criză*.

Capitolul IV

OBIECTIVE GENERALE ȘI DIRECȚII PRIORITARE DE ACȚIUNE

19. Pentru îndeplinirea misiunilor stabilite, precum și realizarea obiectivelor naționale de securitate și apărare stabilite de Strategia securității naționale și Strategia națională de apărare, prezenta Strategie urmărește dezvoltarea multidimensională a Forțelor Armate, cu dezvoltarea cu prioritate a următoarelor capacități: supraveghere și apărare aeriană; informații, supraveghere, detectare, identificare și localizare a țintelor și cercetare; manevră; sprijin cu foc; forțe pentru operații speciale; comandă, control, comunicații și computere; apărare cibernetică; război electronic; protecția forței; sustenabilitate; instruire; comunicare strategică.

Atingerea țintelor de capacități menționate, contribuie la realizarea următoarelor obiective generale (OG) și direcții prioritare de acțiune:

OG 1 – Modernizarea și standardizarea capacităților militare ale Forțelor Armate

Acest obiectiv urmărește consolidarea capacității de apărare și reacție a Forțelor Armate, asigurând un nivel înalt de interoperabilitate atât cu celelalte forțe destinate apărării naționale, cât și cu partenerii internaționali. Implementarea sa va contribui semnificativ la sporirea eficienței operaționale și la întărirea încrederii publicului în capacitatea autorităților statului de a asigura apărarea națională.

Realizarea acestui obiectiv se va baza pe o abordare multidimensională, inspirată de conceptul occidental DOTMLPFI, care va integra domeniile: *doctrine, organizare, instruire, înzestrare, formarea liderilor militari și dezvoltarea învățământului în domeniul militariei, personal, infrastructură și interoperabilitate/colaborare interinstituțională*. Accentul va fi pus pe reducerea decalajelor tehnologice și operaționale față de standardele partenerilor occidentali. Aceasta va implica transformarea organizațională a Forțelor Armate, achiziția de echipamente moderne, dezvoltarea infrastructurii și formarea personalului pentru utilizarea tehnologiilor avansate. Toate aceste eforturi vor fi integrate într-un cadru

doctrinar actualizat, armonizat cu procesele de modernizare derulate la nivel național cu referire la apărarea și securitatea națională.

Pentru realizarea acestui obiectiv, direcțiile prioritare de acțiune sunt:

1.1. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin ajustarea/ dezvoltarea domeniului doctrinar, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) continuarea procesului de acceptare și implementare a standardelor occidentale la nivelul Forțelor Armate;

b) actualizarea/elaborarea doctrinelor Forțelor Armate.

1.2. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin reorganizarea structurii de forțe, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) trecerea Forțelor Armate la o nouă structură de forțe.

1.3. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin îmbunătățirea procesului de instruire, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) optimizarea procesului de instruire militară conform standardelor occidentale;

b) îmbunătățirea procesului de instruire și educație pentru personalul civil al Forțelor Armate;

c) îmbunătățirea calității instruirii prin creșterea nivelului de informatizare și digitalizare a procesului.

1.4. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin asigurarea înzestrării, ce va realizată, cu precădere, prin:

a) continuarea, dezvoltarea programelor de înzestrare prin intermediul programelor de achiziții finanțate de bugetul național;

b) aprofundarea programelor de înzestrare desfășurate cu suportul partenerilor externi;

c) desfășurarea programelor de revitalizare și modernizare a armamentelor, tehnicii și echipamentelor militare din dotare;

d) asigurarea suportului logistic pe durata ciclului de viață a armamentelor, tehnicii și echipamentelor militare din dotare;

e) asigurarea procesului de digitalizare a Forțelor Armate;

f) constituirea, completarea și îmborsăpătarea stocurilor.

1.5. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin formarea liderilor militari și dezvoltarea învățământului în domeniul militariei, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) dezvoltarea și modernizare a sistemului de învățământ în domeniul militariei;

b) eficientizarea procesului de selecție, formare și perfecționare a liderilor militari;

c) dezvoltarea programelor și infrastructurii Forțelor Armate de formare a liderilor militari;

d) participarea la programele de formare a liderilor militari oferite de partenerii de dezvoltare.

1.6. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin eficientizarea politicilor de personal, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) consolidarea procesului de selecție și recrutare a militarilor prin contract;

b) îmbunătățirea procesului de dezvoltare profesională și promovare în cariera militară;

c) perfecționarea sistemului de evaluare a performanțelor profesionale individuale;

d) dezvoltarea corpului de soldați și sergenți profesioniști (prin contract);

e) dezvoltarea sistemului managementului resurselor umane;

f) îmbunătățirea calității vieții, a condițiilor de muncă și a nivelului de protecție socială;

g) consolidarea atractivității serviciului militar;

h) formarea și pregătirea rezerviștilor Forțelor Armate.

1.7. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin dezvoltarea infrastructurii, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) corelarea infrastructurii militare cu misiunile, structura de forțe și procesul de dezvoltare a capabilităților militare;

b) înființarea bazelor militare și dezvoltarea fondului de locuințe pentru militari, inclusiv prin identificarea și dezvoltarea parteneriatelor public-privat;

c) menținerea și dezvoltarea infrastructurii necesare refacerii capacității de luptă a personalului Forțelor Armate;

d) păstrarea/protejarea infrastructurii din gestiunea Forțelor Armate ce face parte din patrimoniul cultural-istoric al țării.

1.8. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin asigurarea interoperabilității și cooperării interinstituționale, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) implementarea măsurilor organizaționale/instituționale (pachetul de forțe) pentru menținerea capacității Forțelor Armate de a acționa în situații de criză în sprijinul administrației publice centrale/locale;

b) desfășurarea exercițiilor naționale cu implicarea administrației publice centrale/locale și a celorlalte componente a forțelor destinate apărării naționale;

c) participarea în cadrul exercițiilor bilaterale și multinaționale în afara hotarelor țării;

d) organizarea exercițiilor bilaterale și multinaționale pe teritoriul țării;

e) diversificarea programelor de cercetare-inovare în domeniul apărării și transformării tehnologice a Forțelor Armate.

OG 2 – Asigurarea capacității de îndeplinire a misiunilor de apărare și dezvoltarea sistemului de mobilizare

Acest obiectiv urmărește întărirea capacității Forțelor Armate de a răspunde prompt și eficient la orice provocare de securitate, asigurându-se că toate componentele necesare sunt pregătite pentru îndeplinirea misiunilor de apărare națională și de menținere a ordinii constituționale. De asemenea, obiectivul se concentrează pe dezvoltarea și eficientizarea sistemului de mobilizare, având ca scop garantarea unui răspuns rapid în fața unei agresiuni externe. Implementarea acestuia va contribui la creșterea rezilienței naționale și la protejarea obiectivelor/resurselor strategice.

Realizarea acestui obiectiv va fi asigurată prin implementarea măsurilor necesare pentru menținerea la nivel înalt a capacității de luptă a Forțelor Armate. Un aspect esențial în acest sens va fi asigurarea desfășurării operațiunilor curente ale Forțelor Armate, cu prioritate pentru sprijinul, la cerere, a autorităților civile și participarea în cadrul Forțelor Mixte de Menținere a Păcii (FMMP) în raioanele de est ale țării. În plus, un accent deosebit va fi pus pe sincronizarea și armonizarea proceselor decizionale esențiale pentru implicarea promptă a Forțelor Armate în asigurarea apărării și securității naționale. Menținerea și dezvoltarea sistemului de mobilizare a Forțelor Armate va fi o prioritate în perioada de aplicare a Strategiei, în special în ceea ce privește digitalizarea, implementarea tehnologiilor de mobilizare rapidă și consolidarea infrastructurii de sprijin logistic.

Pentru realizarea acestui obiectiv, direcțiile prioritare de acțiune sunt:

2.1. Asigurarea capacității de luptă a Forțelor Armate, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) organizarea, echiparea, instruirea și evaluarea unităților militare conform cerințelor operaționale și standardelor occidentale;

b) reorganizarea arhitecturii de comandă și control pentru a optimiza procesul decizional;

c) sprijinul dezvoltării industriei naționale de apărare.

2.2. Îmbunătățirea cadrului normativ național din domeniul apărării și securității, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) ajustarea cadrului normativ din domeniul apărării și securității;

b) dezvoltarea cadrului normativ național și instituțional cu referire la rezistența națională, ca parte a efortului de consolidare a rezilienței întregii societăți;

2.3. Asigurarea capacității de mobilizare a Forțelor Armate, ce se va realiza, cu precădere, prin:

- a) revizuirea cadrului legal privind pregătirea de mobilizare și managementul personalului de rezervă;
- b) revizuirea cerințelor de resurse pentru mobilizare;
- c) actualizarea planurilor de mobilizare ale Forțelor Armate;
- d) implementarea unor baze de date centralizate, digitalizate, pentru gestionarea rezerviștilor și a resurselor de mobilizare;
- e) sprijinirea elaborării/actualizării și implementării Planului de mobilizare a economiei naționale.

2.4. Acordarea sprijinul autorităților administrației publice centrale și locale în gestionarea situațiilor de criză, ce se va realiza, cu precădere, prin:

- a) participarea la dezvoltarea sistemului național de management integrat al crizelor;
- b) participarea la gestionarea situațiilor de criză din gestiunea administrației publice centrale/locale cu forțe și mijloace tehnico-materiale;
- c) furnizarea de expertiză administrației publice centrale/locale în gestionarea situațiilor de criză.

2.5. Desfășurarea misiunii de menținere a păcii în Zona de Securitate, ce se va realiza, cu precădere, prin:

- a) asigurarea, pregătirea și detașarea efectivului Forțelor Armate în cadrul FMMP;
- b) sprijinirea activității delegației Republicii Moldova în cadrul Comisiei Unificate de Control;
- c) colaborarea cu organele administrației publice locale și alte structuri ale autorităților constituționale situate în Zona de Securitate.

OG 3 – Asigurarea integrării în arhitectura de securitate și apărare a Uniunii Europene

Acest obiectiv urmărește integrarea contribuției Forțelor Armate la efortul strategic general al Republicii Moldova de integrare în UE, prin participarea la consolidarea rolului acesteia de partener activ și de încredere în cadrul mecanismelor instituite în cadrul Politicii de securitate și de apărare comune (PSAC). Totodată, se urmărește adaptarea structurii și activității structurilor Ministerului Apărării în vederea asigurării conexiunii și schimbului de informații necesar cu instituțiile, agențiile și organismele UE cu responsabilități în domeniul apărării.

Realizarea acestui obiectiv se va baza pe creșterea treptată a reprezentării Forțelor Armate în cadrul structurilor militare ale UE, precum și pe participarea cu expertiză și/sau contingente militare la eforturile desfășurate în cadrul PSAC pentru

menținerea păcii și securității internaționale. Accesarea oportunităților oferite de astfel de mecanisme, precum Instrumentul european pentru pace, la fel cum și participarea Republicii Moldova alături de statele membre ale UE la programe comune de achiziții în domeniul apărării vor contribui la îmbunătățirea compatibilității operaționale și la eficiența participării Forțelor Armate în cadrul misiunilor/ operațiilor PSAC. Toate aceste eforturi vor urmări implicarea Forțelor Armate doar într-un format ce nu pune la îndoială statutul de neutralitate al Republicii Moldova.

Pentru realizarea acestui obiectiv, direcțiile prioritare de acțiune sunt:

3.1. *Susținerea efortului național pentru aderarea la Uniunea Europeană*, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) asigurarea integrării capabilităților Forțelor Armate în arhitectura europeană de securitate și apărare;

b) ajustarea cadrului legal cu privire la apărarea națională la bunele practici ale statelor membre UE.

3.2. *Asigurarea contribuției la misiunile și operațiile Uniunii Europene*, se va realiza, cu precădere, prin:

a) consolidarea parteneriatelor pentru prevenirea conflictelor și gestionarea crizelor;

b) crearea unui mecanism instituțional național pentru identificarea capabilităților disponibile pentru contribuția la misiunile UE;

c) participarea la eforturile comune ale UE pentru restabilirea stabilității regionale/internaționale.

3.3. *Utilizarea eficientă și amplificarea contribuției la platformele și instrumentele de securitate și apărare ale Uniunii Europene*, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) implementarea proiectelor finanțate prin Instrumentul European pentru Pace;

b) consolidarea cooperării în cadrul inițiativelor Agenției Europene de Apărare și ale altor structuri/formate similare din cadrul UE;

c) asigurarea cooperării operaționale și schimbului bilateral de informații și experiențe, în domenii precum comunicare strategică, asistență juridică, instruire și învățământ în domeniul militariei, securitate cibernetică, digitalizare, război hibrid, deminare etc.

OG 4 – Eficientizarea interoperabilității și a mecanismelor de cooperare cu partenerii externi, dezvoltarea parteneriatelor strategice bilaterale, regionale și multilaterale

Acest obiectiv urmărește promovarea și consolidarea parteneriatelor externe în domeniul securității și apărării, inclusiv pentru asigurarea interoperabilității

Forțelor Armate cu structurile și capacitățile de apărare ale partenerilor strategici, contribuind astfel la creșterea securității naționale, regionale și internaționale.

Realizarea acestui obiectiv se va baza pe dezvoltarea relațiilor de cooperare internațională în domeniul apărării atât în formate bilaterale (inclusiv prin desfășurarea unor programe comune de achiziții în domeniul apărării), cât și regionale, precum și în cadrul organizațiilor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Pentru realizarea acestui obiectiv, direcțiile prioritare de acțiune sunt:

4.1. Consolidarea cooperării militare cu partenerii externi, ce se va realiza, cu precădere, prin:

- a) consolidarea parteneriatelor cu statele vecine (România și Ucraina);
- b) îmbunătățirea parteneriatelor strategice prin identificarea intereselor comune și a noilor inițiative;
- c) consolidarea cooperării cu organizațiile internaționale (în special, ONU, NATO și OSCE);
- d) promovarea inițiativelor comune de achiziții;
- e) dezvoltarea parteneriatelor și cooperării internaționale pentru participarea la inițiativele industriei de apărare și de asigurare a interoperabilității achizițiilor noi;
- f) asigurarea cooperării operaționale și schimburilor bilaterale de experiență militară.

OG 5 – Sporirea contribuției Forțelor Armate la misiuni și operații sub egida organizațiilor internaționale

Acest obiectiv vizează consolidarea contribuției Forțelor Armate la îndeplinirea angajamentelor externe ale țării, în calitate de membru responsabil al comunității internaționale, privind sprijinirea stabilității globale și promovarea valorilor fundamentale ale democrației, statului de drept și respectării drepturilor omului.

Realizarea acestui obiectiv se va axa pe intensificarea implicării Forțelor Armate în misiunile și operațiile internaționale destinate asigurării păcii și securității, în strictă conformitate cu normele și principiile dreptului internațional. În acest context, se va urmări declararea și detașarea unui contingent militar de până la nivel batalion în cadrul misiunilor/operațiilor ONU. De asemenea, în cadrul misiunilor și operațiilor internaționale desfășurate sub egida altor organizații, se va pune accent pe participarea, inclusiv în parteneriate cu alte state, cu contingente militare de nivel pluton/companie. În plus, se va consolida colaborarea interinstituțională la nivel național, precum și parteneriatele externe, pentru a valorifica noi oportunități de implicare a Forțelor Armate, prin expertiză și/sau contingente militare, în astfel de misiuni și operații internaționale.

Pentru realizarea acestui obiectiv, direcțiile prioritare de acțiune sunt:

5.1. Amplificarea participării Forțelor Armate la consolidarea păcii regionale și internaționale, ce se va realiza, cu precădere, prin:

- a) dezvoltarea colaborării interinstituționale și a parteneriatelor externe pentru participarea Forțelor Armate la misiuni și operații internaționale;
- b) sporirea contribuției la misiuni și operații ONU;
- c) participarea la misiunile/ operațiile NATO, OSCE și alte organizații internaționale.

Capitolul V CAPABILITĂȚILE MILITARE ȘI PRIORITĂȚILE DEZVOLTĂRII ACESTORA

20. Dezvoltarea capabilităților militare vizează consolidarea abilității Forțelor Armate de a îndeplini misiunile stabilite prin legislația națională. În acest sens, efortul principal va fi concentrat pentru dezvoltarea forțelor, cu o structură eficientă, modernă, bine echipate, instruite, dislocabile și interoperabile, aliniate la standardele și bunele practici occidentale, capabile să *planifice, să pregătească, să conducă și să desfășoare acțiuni de apărare națională pe întreg teritoriul țării, inclusiv o operație militară de înaltă intensitate.*

Totodată, fără a afecta capacitatea de respingere a agresiunilor armate, Forțele Armate vor fi în măsură să îndeplinească angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, prin participarea la misiuni și operații internaționale cu experți și/sau contingente militare. De asemenea, acestea vor putea fi utilizate pentru îndeplinirea altor sarcini prevăzute de legislație, în funcție de disponibilitatea capacităților și a resurselor.

21. Asigurarea capacității Forțelor Armate de a îndeplini misiunile și sarcinile stabilite va fi realizată printr-o abordare multidimensională a procesului de dezvoltare a capabilităților militare, având ca obiectiv atingerea unei sinergii operaționale integrate pe plan terestru, aerian, informațional, cibernetic și electromagnetic. Creșterea treptată a bugetului pentru apărare va facilita dezvoltarea acestor capabilități, urmărind următoarea ordine de priorități:

1) supraveghere și apărare aeriană

Dezvoltarea capabilităților de supraveghere și apărare aeriană ale Forțelor Armate necesită o abordare integrată și cuprinzătoare, inclusiv cu partenerii regionali, care să asigure detectarea, identificarea și neutralizarea amenințărilor aeriene. Aceasta presupune integrarea și utilizarea tehnologiilor avansate, inclusiv a sistemelor moderne de comandă și control, pentru monitorizarea și protejarea spațiului aerian. În acest sens, se va dezvolta un sistem de adaptare continuă a capabilităților dezvoltate la provocările emergente, cu accentul pe gestionarea situațiilor de utilizare neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova, precum și pe asigurarea unui proces coerent și continuu de instruire și operaționalizare a forțelor implicate.

Pentru optimizarea procesului decizional și reducerea timpului de reacție la încălcările suveranității aeriene naționale, capacitatea de supraveghere și control al spațiului aerian va fi asigurată prin operaționalizarea unui sistem centralizat de management al spațiului aerian, capabil să ofere o imagine aeriană complexă prin integrarea datelor proprii de supraveghere aeriană cu alte surse de informații de la nivel național și regional. Totodată, capacitatea de apărare aeriană va fi organizată la nivel operațional și tactic, prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor de apărare aeriană din dotare și al acelor alocate în sprijin.

2) *informații, supraveghere, detectare, identificare și localizare a țintelor și cercetare (ISTAR)*

Capabilitățile ISTAR ale Forțelor Armate vor integra o gamă largă de tehnologii avansate, inclusiv sisteme de senzori, drone, radare și alte platforme specializate. Acestea vor facilita colectarea și evaluarea timpurie a riscurilor și amenințărilor militare, furnizând informații esențiale pentru luarea rapidă a deciziilor în situații complexe și dinamice. Astfel, acestea vor contribui la prevenirea surprizelor strategice și la creșterea eficacității operaționale.

Procesul de transformare și modernizare a capabilităților respective va avea în vedere integrarea la nivel național cu capabilitățile similare ale altor instituții de stat. Totodată, se va urmări și asigurarea unui nivel optim de interoperabilitate cu diverse sisteme și platforme ISTAR ale statelor partenere.

3) *manevră (mobilitate și contra-mobilitate)*

Capabilitățile de manevră vor conferi Forțelor Armate flexibilitatea necesară pentru îndeplinirea întregului spectru de misiuni, cu capacitatea acțională în teren complex, putere de foc și de protecție a personalului.

Procesul continuu și susținut de modernizare al acestor capabilități va reprezenta unul dintre cei mai credibili factori de descurajare a unei eventuale agresiuni militare. Efortul principal va consta în reorganizarea unităților și subunităților de manevră, în vederea creșterii flexibilității, a mobilității, a gradului de interoperabilitate, a letalității și a sustenabilității acestora.

4) *sprijin cu foc*

Aceste capabilități vor asigura coordonarea și integrarea continuă a sistemelor de sprijin cu foc pentru neutralizarea, suprimarea și demoralizarea forțelor adverse, producând efecte în teren la scară largă și în adâncimea dispozitivelor de luptă.

Capabilitățile de sprijin cu foc ale Forțelor Armate vor include integrarea sistemelor automatizate de identificare, localizare și lovire a țintelor și asigurarea interoperabilității acestora cu cele ale partenerilor occidentali.

5) *forțe pentru operații speciale (FOS)*

Dezvoltarea capabilităților FOS va urmări integrarea abilităților esențiale pentru planificarea și desfășurarea misiunilor specializate, care necesită moduri

unice de utilizare a echipamentelor și tehnicilor speciale, pentru care timpul, nivelul de risc acceptat și confidențialitatea sunt factori critici. Aceste capacități vor fi utilizate pentru a culege informații esențiale în medii sensibile și ostile și pentru a executa acțiuni directe, precum și de a sprijini organizarea efortului de rezistență națională în caz de agresiune armată, inclusiv și în teritoriile eventual aflate sub ocupația temporară a agresorului.

În acest context, se va urmări consolidarea eficacității FOS în misiuni dinamice și complexe, care necesită o colaborare strânsă în domeniul colectării, analizei și schimbului de informații cu alte unități militare, instituții guvernamentale și parteneri internaționali. Integrarea tehnologiilor avansate și a echipamentelor specializate va fi, de asemenea, o prioritate pentru a asigura adaptabilitatea constantă a forțelor pentru a face față amenințărilor emergente și transformărilor continue ale mediului operațional.

6) *comandă, control, comunicații și computere (C4)*

Aceste capacități vor permite exercitarea comenzii și controlului asupra Forțelor Armate pe întreg spectrul de operații desfășurate de acestea, de la nivel strategic până la nivel tactic.

Dezvoltarea C4 ale Forțelor Armate va viza asigurarea unui lanț continuu și eficient de comandă și control prin implementarea tehnologiilor avansate de comunicații, crearea unor sisteme robuste și sigure, și stabilirea unor proceduri de operare standardizate, care vor asigura, inclusiv, nivelul de interoperabilitate necesar cu instituțiile guvernamentale și cele internaționale, statele partenere.

7) *apărare cibernetică*

Aceste capacități vor asigura contracararea amenințărilor și atacurilor cibernetice, identificarea vulnerabilităților și reducerea efectelor asociate pentru a asigura funcționalitatea continuă a sistemului C4.

Prin dezvoltarea capacităților de apărare cibernetică se urmărește integrarea tehnologiilor de apărare cibernetică a Forțelor Armate cu cele la nivel național. Totodată, se va asigura securitatea rețelelor C4 și limitarea impactului atacurilor cibernetice asupra operațiilor militare și integrității datelor, prin modernizări periodice, cu respectarea standardelor și reglementărilor naționale și internaționale în domeniu.

8) *război electronic*

Dezvoltarea capacităților de război electronic ale Forțelor Armate vizează gestionarea și sincronizarea spectrului electromagnetic național prin utilizarea măsurilor ofensive și defensive necesare pentru obținerea supremației în spectrul electromagnetic.

Procesul de dezvoltare a acestei capacități va include îmbunătățirea echipamentelor și a strategiilor de exploatare, înșelare, perturbare sau distrugere a sistemelor și rețelelor electronice ale adversarului. Totodată, se vor oferi soluții eficiente, scalabile și adaptabile pentru contracararea vehiculelor (sistemelor) fără

pilot (dronelor). În plus, se va urmări integrarea acestor capacități cu sistemele ISTAR și C4 pentru a sprijini procesul de luare și transmitere a deciziei.

9) *protecția forței*

Dezvoltarea capacităților de protecția forței va viza realizarea siguranței, securității și eficacității operaționale. Acest proces va include măsuri și concepte menite să diminueze vulnerabilitățile unităților, personalului, echipamentelor și infrastructurii militare în fața amenințărilor și riscurilor, asigurând libertatea de acțiune a Forțelor Armate.

În acest sens, unitățile de luptă vor fi dotate cu echipament de protecție individuală și colectivă, iar unitățile de sprijin vor fi dotate cu mijloace și materiale specifice domeniilor funcționale, cum ar fi: medical, poliție militară, apărare aeriană, geniu, apărare chimică, biologică, radiologică și nucleară (CBRN), combaterea sistemelor aeriene fără pilot (C-UAS), etc.

10) *sustenabilitate*

Dezvoltarea capacităților de sustenabilitate urmează să asigure sprijinul și sprijinul de luptă al forțelor, inclusiv a celor detașate în misiuni și operații internaționale,

Aceste capacități vor fi realizate utilizând un concept integrat, aliniat la standardele occidentale, pentru a asigura mobilitatea, modularitatea și interoperabilitatea cu partenerii externi și alte structuri naționale, prin transformarea sistemului logistic din punct de vedere structural și managerial. Toate unitățile de luptă și de sprijin de luptă vor fi responsabile pentru autosuficiența forțelor pentru un timp determinat. În plus, unitățile/structurile ce asigură sustenabilitatea vor fi dotate cu echipamente și mijloace moderne pentru a furniza servicii în conformitate cu normele și procedurile naționale și internaționale.

11) *instruire*

Dezvoltarea acestor capacități se va realiza prin asigurarea instruirii în condiții similare spațiului de luptă modern și mediului hibrid, utilizând capacități de simulare și modelare, cu accent pe integrarea doctrinară și operațională a noilor sisteme de armament și echipamente militare din dotarea Forțelor Armate.

Instruirea forțelor va fi realizată prin activități de învățământ în domeniul militariei, instrucție individuală și colectivă, precum și exerciții, adaptate permanent la evoluția mediului de securitate, bunele practici internaționale și avansul tehnologic, pentru dezvoltarea cunoștințelor și abilităților necesare îndeplinirii întregului spectru de misiuni stabilite.

12) *comunicare strategică (STRATCOM)*

Capabilitățile STRATCOM vor viza integrarea comunicării strategice în planificarea și execuția tuturor activităților Forțelor Armate. Acestea vor contribui la formarea mediului informațional al Republicii Moldova, în vederea realizării obiectivelor Forțelor Armate. Structura STRATCOM din cadrul Forțelor Armate,

în cooperare cu autoritățile și instituțiile din sistemul de securitate națională, va elabora teme și mesaje sincronizate cu acțiunile statului, pentru a promova și determina percepții și atitudini în sprijinul intereselor naționale ale Republicii Moldova.

Dezvoltarea acestei capacități va presupune modernizarea structurală, inclusiv a elementului de monitorizare, analiză și răspuns la acțiunile de falsificare, dezinformare și manipulare informațională. De asemenea, o atenție deosebită va fi acordată profesionalizării personalului în domeniu, precum și înzestrării cu echipamente specifice.

22. Dezvoltarea capacităților militare prioritare va necesita un efort complex, care va include acțiuni și inițiative inovatoare pentru sistemul național de apărare. Pentru a asigura coerența, legalitatea și sustenabilitatea acestor demersuri, implementarea prezentei Strategii va acorda o atenție deosebită consolidării capacității instituționale și expertizei Forțelor Armate cu referire la planificarea strategică, suportul juridic, sistemul medico-militar, constituirea și pregătirea rezervei, sistemul de învățământ în domeniul militariei. Totodată, pentru a contribui la efortul de modernizare și de dezvoltare economică a țării, vor fi intensificate acțiunile de consolidare a digitalizării, precum și măsurile de sprijin pentru dezvoltarea industriei naționale de apărare.

Capitolul VI

CONCEPTELE DE ÎNTREBUINȚARE A FORȚELOR ARMATE

23. Întrebuințarea Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite va continua să fie efectuată în baza unor concepte specifice, dezvoltate în urma unei analize aprofundate a mediului de securitate. Aceste concepte urmăresc stabilirea unor procedee și principii generale de angajare a Forțelor Armate, care să ghideze și să faciliteze planificarea militară ulterioară, precum și să definească cerințele programatice pe termen mediu și lung, în conformitate cu legislația națională și normele internaționale.

24. Având în vedere natura diversă a amenințărilor și riscurilor militare la adresa Republicii Moldova, conceptele de întrebuințare a Forțelor Armate sunt orientate către asigurarea securității militare a statului și îndeplinirea altor misiuni pentru care acestea sunt pregătite. În perioada de aplicare a Strategiei acestea se referă la:

1) **Apărarea militară a suveranității, independenței, unității, integrității teritoriale și a democrației constituționale a țării** – prin desfășurarea operațiilor defensive și contracararea oricărei forme de agresiune militară externă într-un efort conjugat al întregii națiuni. Prin prisma acestei abordări, reziliența militară și rezistența națională devin componente fundamentale, prin pregătirea forțelor pentru operații pe termen lung și crearea unor rețele de sprijin logistic și operațional în condiții de conflict.

2) **Apărarea populației și a infrastructurii critice** – prin desfășurarea acțiunilor de protecție și sprijin în timpul unor situații de criză interne, ce pot

presupune și atacuri armate, cibernetice sau teroriste. Forțele Armate, în condițiile prevederilor legislației naționale, pot acorda suportul necesar atât la asigurarea continuității unor servicii vitale pentru populație, cât și la neutralizarea formațiunilor militare și para-militare ilegale de pe teritoriul țării, precum și la reținerea sau anihilarea grupărilor/persoanelor, recunoscute ca fiind teroriste.

3) **Sprijinul pentru combaterea amenințărilor hibride** – prin implicarea activă în respingerea agresiunilor cibernetice și informaționale orchestrate de actori statali sau non-statali, care vizează destabilizarea Republicii Moldova. Aceasta poate presupune acțiuni de protejare a infrastructurii digitale critice și contracararea campaniilor de dezinformare și propagandă, inclusiv prin asigurarea schimbului de informații, coordonarea răspunsurilor și cooperarea cu instituțiile naționale și internaționale specializate.

4) **Participarea la eforturile internaționale de menținere a păcii** – prin pregătirea și detașarea, inclusiv în parteneriat cu alte state, a experților militari și/sau a contingentelor militare în cadrul misiunilor și operațiilor internaționale. Aceste acțiuni vizează asigurarea păcii și securității, promovarea și respectarea drepturilor omului, consolidarea capacităților instituționale, precum și acordarea altor forme de asistență necesară pentru prevenirea conflictelor și sprijinirea stabilității internaționale.

25. Principiile de bază ale conceptelor stabilite vor continua să fie centrate, în funcție de aplicabilitate, pe asigurarea proporționalității, surprinderii, descurajării, fermității, flexibilității, a pierderilor minime, precum și a transparenței în condițiile aplicării forței militare.

26. Sinergia eforturilor tuturor instituțiilor statului, a societății și a altor actori implicați în asigurarea rezilienței militare și, după caz, a rezistenței naționale, constituie pilonul principal al planificării militare naționale. În acest context, pentru a spori eficiența operațională și capacitatea de reacție a Forțelor Armate, se vor adopta măsuri orientate pentru:

1) **Punerea în aplicare a conceptului de apărare națională cu implicarea întregii națiuni.** Aceasta va presupune implementarea unor acțiuni de conștientizare în cadrul instituțiilor statului, precum și de educare a societății privind importanța apărării naționale, în strânsă legătură cu statutul de neutralitate permanentă al Republicii Moldova, consfințit prin Constituție. Acest statut obligă statul să fie pregătit să răspundă autonom oricărei forme de agresiune armată sau acțiuni ostile, inclusiv celor cu caracter hibrid. În contextul iminenței sau desfășurării unor astfel de amenințări, ce pot periclita suveranitatea, independența, integritatea teritorială și democrația constituțională, Forțele Armate, alături de alte structuri și forțe ale statului, vor fi mobilizate în mod prioritar și exclusiv pentru apărarea militară a țării, utilizând toate resursele disponibile. În aceste circumstanțe, participarea activă și sprijinul necondiționat al fiecărui cetățean în eforturile de apărare și rezistență națională reprezintă o datorie fundamentală și un act de devotament față de stat și națiune, ce trebuie asumat cu responsabilitate ori de câte ori situația o va impune.

2) Asigurarea interoperabilității forțelor destinate apărării naționale. Aceasta presupune adoptarea măsurilor tehnice, organizaționale, doctrinale și de instruire, necesare pentru asigurarea sincronizării operaționale eficiente a forțelor destinate apărării naționale. Aceste măsuri includ stabilirea unor cerințe comune pentru echipamente, sisteme de comunicații și proceduri operaționale, precum și organizarea periodică a exercițiilor militare și a altor activități de instruire comune. Scopul este asigurarea unei reacții rapide și coordonate între diversele componente ale sistemului național de apărare, inclusiv și în contexte internaționale.

3) Asigurarea colaborării interinstituționale. Aceasta presupune dezvoltarea și implementarea unor mecanisme care vor permite o colaborare strânsă între Forțele Armate și administrațiile publice centrale și locale, într-un cadru bine coordonat, cu obiective comune și canale de comunicare clare. Îmbunătățirea acestui cadru de colaborare va contribui nu doar la consolidarea apărării naționale, dar și la gestionarea integrată a provocărilor interne, precum crizele sociale, dezastrele naturale sau incidentele de securitate de natură hibridă sau teroristă. În acest sens, Forțele Armate vor putea interveni în condițiile legii, la solicitarea autorităților competente, cu forțe și/sau expertiză pentru asigurarea protejării cetățenilor, a infrastructurii critice și/sau pentru gestionarea eficientă a situațiilor de criză respective.

4) Dezvoltarea parteneriatelor umanitare. Aceasta presupune încheierea unor parteneriate strategice, pe dimensiunea umanitară, cu organizații internaționale și non-guvernamentale, pentru extinderea capacității Forțelor Armate de sprijin a populației civile în cazul unor situații de criză.

Capitolul VII STRUCTURA FORȚELOR ARMATE

27. Forțele Armate reprezintă nucleul forțelor destinate apărării naționale, fiind constituite pe principiul suficienței defensive a componentei de bază a acestora – Armata Națională.

28. Pentru a asigura apărarea națională, Strategia urmărește implementarea unui nou model de organizare și pregătire a componentei de bază Forțelor Armate, fundamentat pe o structură capabilă să planifice și să desfășoare acțiuni de apărare la nivelurile tactic, operațional și strategic în domeniile terestru, aerian, informațional, cibernetic și electromagnetic. Aceasta va fi alcătuită din subdiviziuni standardizate, dislocabile și flexibile în cadrul grupărilor de forțe, create la nivel național sau internațional, pentru a îndeplini misiuni specifice.

29. Trecerea la noua structură de forțe a Forțelor Armate va fi realizată treptat, prin implementarea programelor și planurilor de dezvoltare elaborate în baza prezentei Strategii, ce vor pune accent pe menținerea sistemului mixt de completare cu personal, achiziții multianuale de echipamente militare moderne, precum și pe asigurarea instruirii și sustenabilității multilaterale. De asemenea, noua structură a Forțelor Armate va integra componente avansate de comandă și

control, informații, planificare și conducere a operațiilor, instruire și generare de forțe.

Secțiunea I Conducerea

30. Responsabilitatea pentru adoptarea deciziilor legate de politica de apărare a Republicii Moldova și întrebuințarea Forțelor Armate pe timp de pace, la declararea stărilor de asediu și/sau de război, aparține Președintelui (în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate), Parlamentului, Guvernului, Ministerului Apărării și altor autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative.

31. Ministerul Apărării va continua să fie autoritatea publică centrală de specialitate, responsabilă de organizarea, coordonarea și conducerea activităților în domeniul apărării naționale, fiind responsabil de construcția și dezvoltarea componentei de bază a Forțelor Armate în vederea pregătirii pentru executarea misiunilor de apărare a țării.

32. Statul Major al Apărării, structură centrală a Ministerului Apărării subordonată nemijlocit Ministrului apărării, va exercita, sub conducerea șefului Statului Major al Apărării, comanda și controlul componentei de bază a Forțelor Armate pe timp de pace, precum și a forțelor destinate apărării naționale în timp de război. Aceste responsabilități vor fi îndeplinite prin intermediul comandamentelor, care se vor referi, cel puțin la un comandament întrunit de forțe și un comandament de generare forțe, precum și centrele operaționale aflate în subordine.

Secțiunea II Organizarea Forțelor Armate

33. Conform mediului de angajare și destinației, componenta de bază a Forțelor Armate va fi organizată astfel:

1) **Structuri de forțe terestre** vor continua să reprezinte elementul principal de manevră, lovire și protecție, precum și de dislocare, prezență, extindere și continuitate a acțiunilor sau operațiilor militare, atât în timp de pace, cât și în situații de criză sau de război. De asemenea, aceste structuri vor reprezenta sursa principală de asigurare cu personal a contingentelor/forțelor implicate în sprijinul autorităților civile și/sau a celor care participă la misiuni și operații internaționale. Pentru îndeplinirea acestor misiuni, aceste structuri se vor referi cel puțin la trei brigăzi de infanterie, un regiment de artilerie, un batalion de menținere a păcii și un batalion geniu.

2) **Structuri de forțe aeriene** vor avea rolul de a supraveghea și apăra spațiul aerian național, de a asigura operaționalizarea forțelor și mijloacelor aeriene și antiaeriene, de a sprijini celelalte forțe în desfășurarea operațiilor, precum și de a contribui la gestionarea situațiilor de criză în sprijinul autorităților civile și la îndeplinirea angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova. Pentru

îndeplinirea acestor misiuni, aceste forțe vor fi compuse cel puțin dintr-un regiment de apărare antiaeriană, un regiment de aviație și un batalion de radiolocație.

3) **Forțe pentru operații speciale** vor desfășura misiuni specifice, precum cercetarea specială, acțiuni directe și asistență militară și alte misiuni complementare acestora, atât pe teritoriul național, cât și în afara acestuia. Aceste misiuni vor fi executate independent sau în cooperare cu alte forțe naționale și/sau parteneri, în conformitate cu prevederile legii. Aceste forțe vor fi compuse cel puțin dintr-un batalion pentru operații speciale.

4) **Structuri pentru comunicații, informatică și apărare cibernetică** vor asigura infrastructura pentru exercitarea comenzii și controlului de către Statul Major al Apărării și toate structurile Forțelor Armate, furnizând sprijin în domeniul comunicațiilor și informaticii atât pe teritoriul național, cât și în afara acestuia. Prin capacități fixe și dislocabile, acestea vor asigura sprijinul de luptă necesar prin gestionarea, operarea și menținerea sistemelor și serviciilor de comunicații, informatică, securitate informațională și apărare cibernetică. Aceste misiuni vor fi îndeplinite, în special de un regiment de comunicații și informatică și un centru de apărare și securitate cibernetică.

5) **Structuri de asigurare cu informații** vor asigura sprijinul deciziilor strategice, operaționale și tactice cu referire la apărarea națională prin colectarea, analiza și diseminarea informațiilor/produselor relevante în acest sens, inclusiv de ordin geospațial. Îndeplinirea acestor misiuni, va fi asigurată cel puțin de un batalion informații militare și un centru de informații geospațiale.

6) **Structuri pentru asigurarea sustenabilității** vor asigura sprijinul necesar pentru funcționarea eficientă a Forțelor Armate pe timp de pace, în situații de criză și/sau război. Acestea vor oferi sprijin multilateral pentru serviciile de luptă tuturor structurilor Forțelor Armate, în conformitate cu necesitățile și domeniile lor de responsabilitate. De asemenea, acestea vor gestiona procesele de selectare, recrutare, încorporare și angajare a militarilor, atât prin contract, cât și în termen, evidența și pregătirea resurselor de mobilizare, precum și vor coordona totodată procesele de pregătire de mobilizare și mobilizarea Forțelor Armate. Structurile specializate vor asigura sprijinul medical complet pentru personalul militar și civil al Forțelor Armate și, la cerere, vor sprijini sistemul național de sănătate în situațiile de criză cu caracter medical. Aceste misiuni vor fi îndeplinite în principal de o brigadă logistică, un centru de gestionare a resurselor de mobilizare și a efectivului cu centrele militare teritoriale din subordine, două instituții medicale departamentale de nivel Rol 3 (un spital clinic militar central și un centru medical consultativ-diagnostic).

7) **Structuri de instruire militară** vor asigura formarea inițială și continuă pentru personalul militar și civil al Forțelor Armate. Acestea vor asigura învățământul militar profesional, inclusiv instruirea întrunită și desfășurarea exercițiilor militare, precum și pregătirea fizică militară. Îndeplinirea acestor misiuni va fi asigurată de o academie militară cu un colegiu militar, o școală de

sergenți, centre de excelență, un batalion de instrucție/bază de instruire și un centru sportiv al Forțelor Armate.

8) **Structurile de suport instituțional** vor executa misiuni specifice, care se referă inclusiv la disciplina militară, controlul traficului rutier, serviciul interior, protecția VIP-urilor, pregătirea și desfășurarea activităților protocolare și de ceremonial militar. Îndeplinirea acestor misiuni, în principal, va fi asigurată de un batalion poliție militară, împreună cu Garda de Onoare și Orchestra Prezidențială.

34. Structurile și forțele Inspectoratului General de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne vor continua să aibă un caracter dual, exercitând atribuții polițienești pe timp de pace și atribuții specifice Forțelor Armate pe timp de asediu și război, în conformitate cu legislația națională. Aceste structuri/forțe vor asigura procesul de instruire, de standardizare și de pregătire pentru asigurarea interoperabilității în cadrul Forțelor Armate în vederea îndeplinirii misiunilor de apărare a țării, conform destinației și planurilor operaționale în vigoare. La declararea stării de asediu sau de război, structurile/forțele de Carabinieri vor participa la apărarea țării exclusiv sub conducerea (comanda) șefului Statului Major al Apărării.

Capitolul VIII RESURSELE NECESARE

35. În mediul actual de securitate, atingerea obiectivelor Strategiei va depinde de o abordare integrată, bazată pe resursele naționale ale Republicii Moldova, umane, financiare și materiale, precum și pe sprijinul partenerilor externi. Pentru a susține acest demers, procedurile și mecanismele existente de programare, planificare, bugetare și execuție vor fi îmbunătățite pentru a asigura alinierea resurselor disponibile și planificate cu prioritățile strategice privind dezvoltarea capabilităților militare.

36. În perioada de implementare a Strategiei, utilizarea fondurilor publice pentru apărare va respecta principiile de economicitate și eficiență. Aceasta va include, printre altele, eficientizarea costurilor operaționale prin centralizarea achizițiilor și alinierea standardelor naționale la cele ale UE.

Secțiunea I Resursele umane

37. Consolidarea și dezvoltarea capabilităților Forțelor Armate va impune eforturi sporite pentru asigurarea unui management eficient al resurselor umane, capabil să asigure necesarul Forțelor Armate cu personal militar și civil (activ și din rezervă) pentru îndeplinirea misiunilor constituționale și a altor sarcini specifice domeniului de apărare.

38. Politicile în domeniul resurselor umane vor viza promovarea profesiei militare în societate, îmbunătățirea calității vieții și protecției sociale a personalului activ și în rezervă din cadrul Forțelor Armate, promovarea formării profesionale continue și menținerea unui sistem mixt de completare cu personal, toate acestea

fiind aliniate la procesul de dezvoltare a capacităților Forțelor Armate pe termen mediu și lung.

39. Serviciul militar în termen va instrui tinerii cetățeni ai Republicii Moldova pentru a contribui activ și eficient la apărarea națională. Prin dezvoltarea competențelor esențiale, acest serviciu le va oferi un avantaj în fața provocărilor mediului de securitate actual. Aceasta va include o pregătire militară de bază complexă și intensivă, desfășurate cu utilizarea armamentelor și echipamentelor avansate din punct de vedere tehnologic, în cadrul unei infrastructuri militare noi și/sau modernizate. În contextul prezentei Strategii, menținerea serviciului militar în termen va aduce beneficii importante pentru consolidarea pregătirii de apărare a țării și a rezilienței societății, contribuind la formarea unei rezerve militare pregătite și permanent disponibile.

40. Procesul de recrutare în serviciul militar prin contract va viza constituirea și menținerea unui nucleu militar profesionist în cadrul Forțelor Armate. Acest proces va impune asigurarea unui echilibru între personalul cu competențe de bază și specializate, precum și dezvoltarea unor stimulente suplimentare pentru a spori retenția acestora în cadrul Forțelor Armate. Prioritățile de recrutare vor fi orientate către personalul destinat pentru îndeplinirea funcțiilor critice, în special cu referire la categoria de soldați și sergenți. Pentru a asigura transparența și competitivitatea procesului de selecție și numire, principiile egalității de gen vor fi aplicate în conformitate cu Rezoluția 1325 a ONU (Femeile, pacea și securitatea). Această abordare integrată va oferi un cadru echitabil în care femeile și bărbații au acces egal la oportunități și tratament corect în cadrul Forțelor Armate.

41. Rezerva Forțelor Armate va continua să fie un pilon esențial în modernizarea și consolidarea capacității de apărare a Republicii Moldova. Vor fi depuse eforturi direcționate pentru integrarea rezerviștilor în vederea maximizării experienței și competențelor acestora în îndeplinirea diferitelor misiuni sau sarcini ale Forțelor Armate. Dezvoltarea continuă a competențelor acestora va fi asigurată prin programe de instruire și exerciții de pregătire a rezervei, toate desfășurate în conformitate cu reglementările legale și cu nevoile operaționale.

42. Pentru a face față amenințărilor militare și riscurilor impuse de mediul de securitate, Forțele Armate (cu excepția forțelor Inspectoratului General de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne) au nevoie de o structură pe timp de pace de 8500 de militari (prin contract și în termen) și 2000 de personal civil. O astfel de forță va îndeplini cerințele strategice de asigurare a apărării naționale, așa cum sunt descrise în această Strategie și în celelalte documentele de politici ierarhic superioare.

Secțiunea II

Resursele financiare

43. Managementul resurselor financiare va avea ca obiectiv principal maximizarea eficienței utilizării resurselor destinate Forțelor Armate, evaluată în termeni de costuri-beneficii și riscuri. Aceasta va presupune planificarea și alocarea

resurselor în strânsă corelație cu nevoile și misiunile forțelor, luând în considerare schimbările structurale și imperativul strategic al consolidării accelerate a capacităților militare. În acest scop, punerea în aplicare a Strategiei necesită o creștere treptată a alocărilor bugetare în conformitate cu prevederile Strategiei de securitate națională și ale Strategiei naționale de apărare.

44. Bugetul Ministerului Apărării al Republicii Moldova, urmează să acopere cheltuielile pentru următoarele priorități în dezvoltarea Forțelor Armate:

- 1) asigurarea creșterii treptate a numărului de personal până la 8500 de militari și 2000 de personal civil, până în 2030;
- 2) stabilirea salariului minim în cadrul Forțelor Armate la nivelul salariului mediu pe economie;
- 3) alocarea resurselor financiare pentru modernizarea capabilităților militare, inclusiv de pe piața internă;
- 4) creșterea alocărilor financiare pentru instruire, operare și mentenanță;
- 5) realizarea proiectelor din cadrul asistenței externe prin utilizarea metodei de cofinanțare.

45. Realizarea obiectivelor Strategiei pe linia resursei umane va fi posibilă în condițiile asigurării unui nivel adecvat de compensare pentru riscurile, eforturile și privațiunile pe care le presupune serviciul militar, prin corelarea sistemului de asigurări sociale și salarizare cu realitățile socio-economice naționale. În acest sens, sistemul de salarizare pentru personalul militar și civil urmează să răspundă la următoarele necesități:

- 1) asigurarea dezvoltării corpului de soldați și sergenți, prin asigurarea intercalării salariilor corpului de soldați și sergenți cu cel al ofițerilor;
- 2) asigurarea recrutării și retenției personalului militar, prin oferirea unor salarii competitive;
- 3) asigurarea încadrării și retenției personalului militar și civil cu specialități bine plătite în sectorul civil, prin oferirea unor facilități sociale și salarii competitive cu economia națională.

46. În contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la UE, managementul financiar în cadrul Forțelor Armate urmează să fie aliniat la cerințele acquis-ului comunitar. Astfel, în domeniul achizițiilor publice, pentru sectorul de apărare, urmează fie aplicate prevederile Directivei 2009/81/CE privind achizițiile publice în domeniul securității și apărării.

47. Pentru implementarea Strategiei, în scopul utilizării eficiente a resurselor publice și a asigurării transparenței în achiziții, se va implementa un management financiar durabil al asistenței externe în domeniul apărării și va fi creat cadrul juridic necesar pentru achiziționarea prin intermediul organismelor centrale de achiziții, la nivel național și european, a bunurilor destinate domeniului securității și apărării naționale. Aceasta va presupune atât cooperarea cu instituții/ mecanisme

ale UE, precum Agenția Europeană de Apărare, Instrumentul European pentru Pace, Fondul European de Apărare, cât și cooperarea bilaterală cu statele membre ale Uniunii.

Secțiunea III **Resursele materiale**

48. Resursele materiale se referă la gradul de înzestrare cu echipamente, conform tipului de structură definit pentru fiecare capabilitate în parte, așa cum este prevăzut în prezenta Strategie și în planurile de dezvoltare a capabilităților militare. Ordinea priorităților în dezvoltarea capabilităților militare stabilite în Strategie se referă la aspectele de înzestrare, care va fi asigurată prin utilizarea într-o manieră coordonată a resurselor proprii și a celor provenite din asistența externă.

49. În contextul prezentei Strategii, efortul principal privind resursele materiale va fi direcționat către achiziția și integrarea unor sisteme de armament și echipamente militare moderne, având ca scop întărirea capacității de ripostă a Forțelor Armate și descurajarea oricăror agresiuni sau provocări cu caracter militar la adresa Republicii Moldova.

50. Concomitent, vor fi implementate măsuri de optimizare și reducere a costurilor de exploatare, pentru a facilita tranziția către o structură de forțe mai eficientă. Aceste măsuri vor include modernizarea, revitalizarea, redistribuirea și menținerea în stare operațională a echipamentelor existente, precum și conservarea sau casarea celor depășite tehnologic. Întregul proces va fi sincronizat cu achiziția și integrarea noilor echipamente și sisteme militare, astfel încât să se mențină capacitatea operațională a Forțelor Armate.

51. Prin prezenta Strategie, Forțele Armate se aliniază eforturilor strategice ale UE de eficientizare energetică, promovând tehnologii energetice inovatoare, cu emisii reduse de carbon, mai sustenabile decât soluțiile existente, pentru a asigura independența și autonomia energetică, fără a compromite capacitatea generală de îndeplinire a misiunilor stabilite.

52. Strategia urmărește ca procesul de transformare tehnologică a Forțelor Armate să impulsioneze dezvoltarea industriei naționale de apărare, prin facilitarea participării statului, a sectorului privat, a agenților economici locali, a organizațiilor non-guvernamentale, a mediului academic și științific la proiectele care vizează dezvoltarea capabilităților militare. În acest sens, Ministerul Apărării va susține dezvoltarea parteneriatelor dintre companiile locale și reprezentanții industriei internaționale de apărare. De asemenea, vor fi întreprinse măsurile necesare pentru armonizarea cadrului normativ existent cu cerințele Directivei 2009/43/CE, care va sprijini integrarea pieței interne cu piața europeană comună de apărare, ceea ce va duce la securizarea lanțurilor de aprovizionare și va impulsiiona industria internă de apărare.

53. În vederea perfecționării mecanismului național de evidență a resurselor de mobilizare, Forțele Armate vor asigura continuitatea dezvoltării și punerii în aplicare a infrastructurii rețelei sistemului informațional automatizat „Registrul de

stat al resurselor de apărare” și a modulului „Evidența resurselor tehnico-materiale”.

54. Forțele Armate vor iniția programe pe termen lung de construcție și/sau reparație/modernizare a infrastructurii militare, inclusiv prin inițierea și susținerea proiectelor de investiții capitale, bazate pe resursele financiare alocate din bugetul de stat și din fondurile de asistență externă. Aceste eforturi vor prioritiza îmbunătățirea condițiilor de cazare ale personalului militar, depozitele de păstrare și remizele de întreținere a echipamentelor militare, precum și infrastructura de instruire.

Capitolul IX CONSIDERAȚII FINALE

Secțiunea I Impactul scontat

55. Strategia securității naționale recunoaște că „Federația Rusă nu va renunța la acțiunile sale ostile împotriva Republicii Moldova” și că „va trebui să învățăm să trăim în condițiile unui război hibrid de lungă durată și înaltă intensitate”. De asemenea, Strategia de securitate națională subliniază necesitatea de „a crește investițiile în sectorul național de apărare”, iar, în conformitate cu Strategia națională de apărare, se preconizează ca aportul domeniului apărării și securității militare să contribuie semnificativ la consolidarea rezilienței statului și a societății.

Prezenta Strategie stabilește un cadru clar pentru dezvoltarea unor „Forțe Armate moderne, echipate corespunzător, sustenabile, bine pregătite și cu un grad ridicat al interoperabilității cu partenerii externi,” așa cum prevede viziunea Strategiei securității naționale. Atingerea obiectivelor generale stabilite de Strategie va permite Forțelor Armate să-și îmbunătățească capacitatea de reacție și pregătire pentru acțiuni defensive, precum și să sprijine autoritățile naționale, cetățenii și societatea civilă în perioade de criză. În acest sens, alocarea anuală a bugetului necesar pentru apărare reprezintă o cerință esențială pentru modernizarea Forțelor Armate. Această investiție va consolida reziliența militară și rezistența națională, va crește încrederea societății în capacitatea Forțelor Armate de a proteja interesele naționale și va contribui la asigurarea păcii și prosperității cetățenilor Republicii Moldova.

56. Aplicarea prevederilor Strategiei va avea un impact direct asupra activității și calității vieții personalului Forțelor Armate, atât militar, cât și civil, precum și asupra membrilor familiilor acestora și a rezerviștilor. Măsurile de consolidare a capacităților de apărare vor contribui la îmbunătățirea condițiilor de muncă, la creșterea siguranței și la dezvoltarea oportunităților de carieră pentru personalul din sistemul de apărare, consolidând astfel motivația și coeziunea internă.

Totodată, impulsivitatea activităților conexe implementării Strategiei, în special în ceea ce privește dezvoltarea industriei naționale de apărare, va genera un impact pozitiv asupra economiei prin crearea de noi locuri de muncă și stimularea inovației. Aceste efecte vor influența favorabil segmentele de populație implicate

direct în desfășurarea acestor activități, contribuind la diversificarea oportunităților economice și la consolidarea rezilienței socio-economice a Republicii Moldova.

Secțiunea II Indicatori de impact

57. Principalii indicatori de impact ai Strategiei sunt:

Monitorizare și evaluare			
Denumirea indicatorului	Valoarea de referință	Ținta intermediară (2030)	Ținta finală (2035)
OG 1 – Modernizarea și standardizarea capacităților militare ale Forțelor Armate			
Gradul de implementare a Planului de dezvoltare a capacităților militare pe termen lung (PDCMTL)	(2025): PDCMTL urmează a fi aprobat în sem. II 2025	65%	100%
OG 2 – Asigurarea capacității de îndeplinire a misiunilor de apărare și dezvoltarea sistemului de mobilizare			
Gradul de ajustare a sistemului de pregătire pentru luptă la noua structură de forță a Forțelor Armate	(2025): Sistemul de pregătire pentru luptă nu este ajustat la noua structură de forță a Forțelor Armate	Sistemul de asigurare a capacității de luptă este operațional și aplicat pentru unitățile noi structuri de forțe a Forțelor Armate	Toate unitățile militare ale Forțelor Armate conform noii structuri de forte sunt evaluate conform noului sistem de asigurare a capacității de luptă
Gradul de ajustare a sistemului de mobilizare a Forțelor Armate la noua structură de forțe	(2025): Sistemul de mobilizare a Forțelor Armate nu este ajustat la noua structură de forță a Forțelor Armate	Cel puțin 3 acte normative revizuite	Cel puțin 6 acte normative revizuite, în total
	(2025): Modulul I al Sistemului informațional automatizat, Registrul de Stat al Resurselor de Apărare (evidența resurselor umane) în proces de implementare	Modulul II al Sistemului informațional automatizat, Registrul de Stat al Resurselor de Apărare (evidența resurselor tehnico-materiale) este implementat	Sistemul informațional automatizat, Registrul de Stat al Resurselor de Apărare este funcțional
Numărul de documente naționale și departamentale elaborate, aprobate și testate cu referire la rezistența națională și reziliența militară	(2025): Nu există documente referitoare la aceste două concepte	Cel puțin două documente elaborate și aprobate	Cel puțin două documente testate în cadrul exercițiilor naționale și departamentale
Gradul de pregătire a pachetului minim de forțe pentru sprijinul APC/L în situații de criză	(2025): Până la 1/3 din numărul total de militari și civili	Nu mai puțin de 1/3 din numărul total de militari și civili	Nu mai puțin de 1/3 din numărul total de militari și civili
OG 3 – Asigurarea integrării în arhitectura de securitate și apărare a Uniunii Europene			
Gradul de implicare a Ministerului în efortul național de negociere a aderării Republicii Moldova la UE	(2025): Moldova este în proces de adoptare a legislației sale de apărare la standardele statelor membre UE.	Cel puțin 95% din acțiunile din domeniul apărării conform Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru	Legislația națională de apărare este aliniată deplin la PSAC a UE

		perioada 2025-2029 sunt realizate	
Nivelul de participare a Forțelor Armate la misiunile și operațiile PSAC ale UE	(2025): 1 contingent militar de nivel de pluton (integrat în alt contingent național) 4 experți militari detașați individual	1-2 contingente de nivel pluton (încorporate în cadrul altor contingente naționale) până la 10 experți militari/civili detașați individual	1 contingent independent de nivel companie. Nu mai puțin de 10 experți militari/civili detașați individual
OG 4 – Eficientizarea interoperabilității și a mecanismelor de cooperare cu partenerii externi, dezvoltarea parteneriatelor strategice bilaterale, regionale și multilaterale			
Gradul de integrare a eforturilor de modernizare și standardizare a Forțelor Armate în formatele de colaborare cu partenerii internaționali	(2024): 60% din necesarul de activități cu partenerii externi, inclusiv activități de instruire bilaterale și multilaterale (individuale și colective) sunt planificate (bugetate) și realizate	75%	90%
Numărul de unități militare certificate conform NATO OCC E&F la nivelul NEL-2	(2024): 2 subunități la nivel de companie	+ 2 unități de nivel de batalion și 4 subunități de nivel companie	Urmează a fi determinat, în corespundere cu rezultatele de certificare pentru perioada 2025-2030.
Nivelul de participare al Forțelor Armate în cadrul Forțelor de suplimentare a partenerilor pentru NATO (<i>Partners Augmentation Forces to NATO/ PAF-N</i>)	(2025): Forțele Armate nu participă cu forțe în cadrul inițiativei NATO PAF-N	Cel puțin 1 unitate nivel batalion declarată	Cel puțin 1 unitate nivel batalion declarată
OG 5 – Sporirea contribuției Forțelor Armate la misiuni și operații sub egida organizațiilor internaționale			
Nivelul de integrare a Forțelor Armate în cadrul sistemului ONU de pregătire a capacităților de menținere a păcii (<i>Peacekeeping Capability Readiness System/ PCRS</i>)	(2025): Republica Moldova nu are declarate forțe în cadrul PCRS	1 contingent de nivel companie/ batalion declarat	1 contingent de nivel companie/ batalion declarat, evaluat și gata să participe independent în cadrul unei misiuni/ operații ONU
Nivelul de participare a Forțelor Armate la misiuni și operații ONU	(2025): 1 contingent de nivel de pluton (integrat în contingentul național al altui stat) 10 experți militari detașați individual (dintre care, nu mai puțin de 20% femei)	1-2 contingente de nivel pluton integrate în cadrul contingentelor naționale ale altor state 10-15 experți militari detașați individual (dintre care, nu mai puțin de 20% femei) în misiuni ONU	1-2 contingente de nivel de pluton/ companie integrate în cadrul contingentelor naționale ale altor state 10-15 militari detașați individual (dintre care, nu mai puțin de 20% femei) în misiuni ONU

Nivelul de participare a Forțelor Armate la în cadrul misiunilor/ operațiilor NATO, OSCE și alte organizații internaționale	(2025): 1 contingent de nivel de pluton (integrat în contingentul național al altui stat) 1 militar detașat individual în cadrul unei misiuni NATO	1-2 contingente la nivel de pluton (integrate în cadrul contingentelor naționale ale altor state) până la 5 militari detașați individual în misiuni NATO sau OSCE	1-2 contingente la nivel de pluton (integrate în cadrul contingentelor naționale ale altor state) până la 5 militari detașați individual în misiuni NATO sau OSCE
---	--	--	--

Secțiunea III Implementarea Strategiei

58. Punerea în aplicare a prevederilor Strategiei, pe toată perioada de implementare a acesteia, va fi realizată într-o manieră consecventă, coordonată și etapizată, ținând cont de ciclul de planificare strategică și bugetară a Guvernului, prin intermediul Programului de implementare a Strategiei (în continuare – *Programul*), care va fi reînnoit în 2031, precum și a Planului de dezvoltare a capacităților militare pe termen lung (în continuare – *Planul*), cu un orizont de planificare ce coincide cu perioada de implementare a Strategiei.

Ambele documente vor detalia și corela procesului de dezvoltare a capacităților militare cu acțiunile de standardizare, de dezvoltare și modernizare organizațională, precum și programele de înzestrare a Forțelor Armate.

59. Implementarea Strategiei, prin intermediul Programului și a Planului, urmează să fie realizată progresiv, în două etape:

1) Prima etapă de implementare a Strategiei, va acoperi perioada 2025-2030, va fi dedicată ajustării cadrului organizatoric al Forțelor Armate conform noii structuri de forțe, precum și creșterii nivelului de interoperabilitate/ cooperare interinstituțională a acestora în vederea îmbunătățirii eficienței operaționale. De asemenea, în cadrul acestei etape se vor trasa principalele direcții de dezvoltare a capacităților militare prin inițierea și derularea unor programe de achiziții militare multianuale.

În această etapă, prioritizarea alocării resurselor va viza procesul de dezvoltare și consolidare a capacităților militare ale Forțelor Armate, cu accent pe modernizarea unităților de luptă și de sprijin de luptă.

2) Etapa a doua de implementare a Strategiei, ce va include perioada 2030-2035, va fi dedicată asigurării continuității programelor de achiziții militare și finalizării procesului de restructurare a unităților militare. În același timp, în cadrul acestei etape se va asigura dezvoltarea capacității Forțelor Armate de a participa în misiuni și operații internaționale conform nivelului de ambiție stabilit de această Strategie. Această etapă va presupune elaborarea unui nou program de implementare a Strategiei.

Obiectivul principal al acestei etape va fi operaționalizarea completă a unităților de luptă, a unităților de sprijin, precum și a unităților de asigurare logistică ale Forțelor Armate.

60. Implementarea Strategiei presupune că Forțele Armate vor beneficia de resursele necesare pentru desfășurarea tuturor activităților planificate. În situația în care anumite activități nu pot fi finalizate în perioada de implementare stabilită, acestea vor fi transferate în următorul Program și Plan care urmează să fie elaborate.

Secțiunea IV Autorități responsabile

61. Prezenta Strategie este aprobată și asumată de către Guvern, care va asigura implementarea acesteia. Autoritatea nemijlocit responsabilă de implementarea Strategiei este Ministerul Apărării, care va primi sprijin în acest sens, conform competențelor instituționale, din partea Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Finanțelor.

Pentru asigurarea procesului de implementare a prevederilor Strategiei, Ministerul Apărării va coopera și cu alte autorități ale administrației publice centrale și locale, organizații neguvernamentale, precum și cu parteneri externi, în funcție de necesitate.

62. Președintele Republicii Moldova, în calitatea sa de Comandant Suprem al Forțelor Armate, va supraveghea implementarea Strategiei, în timp ce Parlamentul va exercita, atunci când este necesar, controlul parlamentar pentru a asigura respectarea și aplicarea prevederilor acesteia.

Secțiunea V Procedurile de monitorizare, evaluare și raportare

63. Guvernul, prin intermediul Ministerului Apărării, va coordona procesul de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei, realizat prin raportări periodice. Pe întreaga durată a implementării, activitățile de monitorizare vor include colectarea, prelucrarea și analiza datelor, precum și ajustări de conținut ale Programului, în funcție de evoluția mediului de securitate și a altor factori care pot influența desfășurarea activităților planificate. De asemenea, rezultatele evaluării vor fi utilizate pentru revizuirea documentelor de politici publice în domeniul apărării și securității naționale, precum și pentru formularea propunerilor privind elaborarea bugetului de apărare. Acest proces va asigura o vizibilitate constantă asupra progresului acțiunilor de transformare și dezvoltare a Forțelor Armate.

64. Monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a prezentei Strategii va fi efectuată în baza următoarelor tipuri de rapoarte, după cum urmează:

1) raportul anual de monitorizare a progresului de implementare a Strategiei, care va fi elaborat în fiecare an până la data de 25 februarie (termen limită de raportare). Acesta va fi întocmit pe baza rapoartelor anuale de progres ale Programului și Planului, elaborate în baza Strategiei. Pentru elaborarea rapoartelor, Ministerul Apărării va solicita informații suplimentare de la Ministerul Afacerilor

Interne (Inspectoratul General de Carabinieri), conform indicatorilor de monitorizare și evaluare stabiliți.

2) raportul de evaluare intermediară a realizării Strategiei, care va include aprecierea gradului de realizare a activităților specifice fiecărei etape de implementare, evaluarea țințelor intermediare pentru anul 2030 și capacitatea de a produce efecte durabile. Acest raport va include și experiențe și recomandări de ajustare, dacă este cazul, pentru următoarea etapă de implementare.

3) raportul de evaluare finală a realizării Strategiei, care va evalua gradul de realizare a activităților din ultima etapă de implementare, îndeplinirea țințelor finale pentru anul 2035, implementarea recomandărilor din raportul de evaluare intermediară, precum și impactul și capacitatea de a genera efecte durabile. Raportul va include concluzii finale și lecții pentru viitor.

Secțiunea VI Riscuri de implementare

65. Prezenta Strategie constituie un document de politici publice pe termen lung, iar riscurile majore de implementare derivă în mod direct din acest context – orizontul lung de implementare. Aceste riscuri sunt amplificate de volatilitatea mediului de securitate regional și internațional, de evoluțiile politice și socio-economice din Republica Moldova, precum și de avansul rapid al tehnologiilor emergente și disruptive în domeniul militar. În acest context, implementarea Strategiei va presupune identificarea și evaluarea principalelor riscuri, alături de măsurile necesare pentru atenuarea acestora, după cum urmează:

Nr.	Risc	Nivelul riscului	Măsurile de diminuare
1	<p>Orizontul lung de implementare al Strategiei și volatilitatea susținerii politice și publice.</p> <p><i>Termenul lung de implementare a Strategiei, care implică obiective și reforme fără impact imediat, poate afecta procesul de transformare a Forțelor Armate care devine astfel dependent de schimbările politice și de fluctuațiile în percepțiile și prioritățile societății civile și cetățenilor. Modificările în structura guvernamentală, instabilitatea politică și scăderea interesului public pot întârzia sau bloca măsurile prevăzute, ceea ce ar putea duce la pierderea coerenței strategice și la fragmentarea eforturilor.</i></p>	Înalt	<ul style="list-style-type: none"> - Integrarea principalelor prevederi ale Strategiei (ex. noua structura de forțe) în legislația națională pentru asigurarea unui cadru legal robust care să susțină implementarea continuă, indiferent de schimbările politice. - Elaborarea unor programe pe termen mediu de implementare a Strategiei, a Planului de dezvoltare a capacităților militare pe termen lung, a altor documente de planificare departamentale și/sau naționale de calitate, cu indicatori de performanță clari, pentru a obține rezultate tangibile și vizibile care să mențină sprijinul politic și public. - Crearea unui mecanism transparent de monitorizare, cu rapoarte publice periodice despre progresul implementării Strategiei, pentru a crește încrederea publicului și a susține implicarea acestuia. - Organizarea de consultări periodice cu organizațiile societății civile și experți independenți pentru a asigura sprijinul continuu și adaptarea la noile realități. - Promovarea importanței obiectivelor Strategiei prin campanii constante de conștientizare care să

			<p>evidențiază beneficiile acesteia pentru securitatea și dezvoltarea națională. Principalul mesaj ce urmează a fi promovat în acest sens urmează să fie orientat spre conștientizarea faptului că domeniile de dezvoltare socială și economică ale societății sânt strâns interconectate cu cel al apărării și securității naționale, condiționându-se reciproc. Asigurarea condițiilor pentru un trai mai bun nu se poate face în detrimentul apărării naționale, așa cum și efortul pentru asigurarea acesteia nu trebuie să consume resursele necesare pentru buna dezvoltare a societății.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stimularea dialogului între partidele politice, pentru a asigura un sprijin transpartinic pentru apărarea națională în general și pentru implementarea Strategiei, în particular, indiferent de schimbările guvernamentale. Ca exemplu va fi luat consensul pentru apărare, semnat în 2015 între principalele partide politice din România. Totodată, bunele practici instituite în acest sens în cadrul țărilor nordice, țărilor baltice, Poloniei, Republicii Cehe și altor state europene vor fi, de asemenea, luate în considerare.
2	<p>Resursele financiare limitate, precum și dependența de suportul extern.</p> <p><i>Limitările bugetare reprezintă un obstacol major pentru implementarea Strategiei, afectând atât atractivitatea serviciului militar, cât și investițiile în modernizarea Forțelor Armate. În plus, dependența de sprijinul extern expun eforturile de implementare a prevederilor Strategiei la riscul fluctuațiilor de asistență și condiționalităților impuse de partenerii externi.</i></p>	Înalt	<ul style="list-style-type: none"> - Desfășurarea unui dialog constant în cadrul Guvernului în vederea securizării și menținerii creșterilor bugetare destinate apărării, conform prevederilor Strategiei. - Prioritizarea investițiilor și utilizarea eficientă a resurselor disponibile. - Creșterea treptată a alocărilor bugetare interne pentru apărare conform nivelului de ambiție stabilit de Strategie. - Negocierea unor acorduri de sprijin financiar pe termen lung pentru asigurarea stabilității suportului extern. - Alinierea asistenței externe la obiectivele și prioritățile naționale de apărare, prin planificarea și alocarea fondurilor oferite în funcție de nevoile critice și prioritățile identificate în cadrul prezentei Strategii; - Coordonarea strategică cu donatorii și partenerii internaționali pentru a sincroniza eforturile, a elimina suprapunerile și a maximiza impactul asistenței; - Consolidarea/dezvoltarea capacității de expertiză locală, pentru a garanta că sprijinul extern contribuie la dezvoltarea durabilă și la creșterea autonomiei capabilităților militare; - Implementarea unui management eficient al fondurilor externe, prin audituri periodice și furnizarea de rapoarte financiare clare și transparente, garantând utilizarea responsabilă a resurselor. - Colaborarea cu sectorul privat și crearea de parteneriate pentru proiecte specifice, cum ar fi dezvoltarea infrastructurii, implementarea

			tehnologiilor/ procedurilor noi în activitatea Forțelor Armate, etc.
3	<p>Deteriorarea mediului de securitate.</p> <p><i>Instabilitatea regională și internațională, amplificată de războiul Federației Ruse împotriva Ucrainei, de menținerea „conflictului înghețat” transnistrean, precum și de competiția geopolitică dintre diferiți actori regional sau globali, poate genera situații care să depășească capacitățile de răspuns ale Republicii Moldova, mai ales în contextul unor acțiuni ostile de tip hibrid.</i></p>	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorizarea constantă a mediului de securitate prin crearea unui sistem robust de avertizare timpurie pentru identificarea și monitorizarea amenințărilor cu caracter militar. - Dezvoltarea dialogului și cooperării cu statele vecine și organizațiile internaționale pentru gestionarea provocărilor de securitate comune. - Respectarea statutului de neutralitate al țării și promovarea necesității retragerii trupelor militare străine, staționate ilegal pe teritoriul țării. - Promovarea poziției de rezolvare a diferendului transnistrean doar pe cale pașnică. - Promovarea înlocuirii formatului actual de menținere a păcii în Zona de Securitate cu o misiune polițienească, desfășurată sub egida UE. - Asigurarea menținerii Forțelor Armate la capacitate de luptă înaltă, ca factor de descurajare a eventualelor agresiuni militare externe. - Participarea la creșterea nivelului de reziliență socială prin informarea constantă a cetățenilor și consolidarea măsurilor de apărare civilă. - Dezvoltarea rezistenței naționale ca parte a rezilienței și apărării naționale.
4	<p>Instabilitatea socio-politică internă.</p> <p><i>Polarizarea și antagonizarea societății, disputele cu privire la esența statutului de neutralitate al țării, distorsionarea rolului și importanței Forțelor Armate pentru societate, pot afecta implementarea Strategiei și încrederea în instituțiile de apărare.</i></p>	Înalt	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea dialogului național prin crearea unui consens între actorii politici, societatea civilă și mediul de afaceri privind importanța apărării naționale. - Promovarea mesajului cu referire la importanța unui sistem robust de apărare în condițiile menținerii neutralității permanente. Accentul va fi pus pe corelarea politicilor de neutralitate și a proceselor de dezvoltare ale sistemelor de apărare ale statelor europene neutre cu bunăstarea lor economică. - Comunicarea clară a obiectivelor și progreselor realizate în implementarea Strategiei pentru a câștiga susținerea publicului. - Organizarea de campanii educaționale și de informare pentru a combate dezinformarea cu referire la apărarea națională și la politicile promovate în domeniu. - Consolidarea dialogului civil-militar la toate nivelurile. - Consolidarea participării Forțelor Armate la gestionarea crizelor interne cu expertiză, forțe și mijloace.
5	<p>Coordonarea inefficientă, duplicarea eforturilor și tergiversarea acțiunilor.</p> <p><i>Lipsa unei coordonări eficiente intra- și interinstituționale pentru</i></p>	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea unui mecanism clar de coordonare procesului de implementare a Strategiei, inclusiv prin desemnarea unui responsabil principal pentru realizarea fiecărui OG al Strategiei.

	<i>implementarea Strategiei poate duce la suprapuneri, irosirea resurselor și întâzieri.</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Implementarea unui sistem de monitorizare și evaluare pentru a urmări progresul Strategiei și a preveni irosirea resurselor, inclusiv prin digitalizarea unor aspecte ale acestuia - Organizarea periodică de audituri și evaluări pentru a identifica și corecta deficiențele. - Stabilirea unor termene reale pentru acțiuni, precum și definirea clară a rolurilor și competențelor fiecărei structuri/persoane responsabile implicate în procesul de implementare a Strategiei. - Creșterea numărului de personal instruit în domeniul sistemului planificării, programării, bugetării și evaluării (PPBES).
6	<p>Dezvoltarea rapidă a tehnologiilor militare.</p> <p><i>Avansul accelerat al tehnologiilor emergente și disruptive, poate genera un decalaj semnificativ între capabilitățile Forțelor Armate și cele ale altor actori statali sau non-statali. Lipsa accesului sau a posibilităților de integrare a acestor tehnologii în procesul de dezvoltare a capabilităților militare poate compromite capacitatea Forțelor Armate în contracararea amenințărilor cu caracter militar la adresa Republicii Moldova. Acest risc poate persista chiar și în condițiile unei alocări corespunzătoare a resurselor financiare, conform prevederilor prezentei Strategii.</i></p>	Înalt	<ul style="list-style-type: none"> - Facilitarea și participarea la crearea unor formate/grupuri de lucru la nivel național dedicate evaluării impactului tehnologiilor emergente asupra securității naționale, precum și identificarea oportunităților de integrare a acestora în domeniul apărării naționale. - Dezvoltarea parteneriatelor externe în vederea accesului la inovații tehnologice, transfer de cunoștință și programe de cercetare comună. - Dezvoltarea parteneriatelor interne, în special cu instituțiile de învățământ superior, privind integrarea tehnologiilor emergente în domeniul apărării naționale. - Accelerarea integrării tehnologiilor/soluțiilor digitale în procesele de apărare. În acest sens, urmează să fie luată ca exemplu avansul Ucrainei obținut în acest sens.

Secțiunea VI Definiții

66. În sensul prezentei Strategii, se definesc următoarele noțiuni și termeni, după cum urmează:

- *criză* – circumstanță (eveniment sau situație) cu caracter excepțional, ce a apărut sau este iminentă din cauza unor factori interni și/sau externi de natură socială, politică, economică, militară sau naturală, ce afectează securitatea societății (sau a unei părți a acesteia) și impune intervenția autorităților statului prin măsuri specifice, care pot include și declararea stărilor de urgență, asediu sau de război.

- *reziliență militară* – se referă la capacitatea Forțelor Armate de a gestiona și depăși șocurile și pierderile provocate de agresiunea militară și de a se adapta eficient la circumstanțele în schimbare ale mediului operațional. Aceasta include, de asemenea, consolidarea infrastructurii critice, elaborarea planurilor de

continuitate a operațiilor militare și implementarea unor măsuri de apărare redundante.

- *rezistență națională* – se referă la ansamblul acțiunilor militare, paramilitare și de altă natură, desfășurate de Forțele Armate, alte structuri ale statului și cetățenii/populația țării, în cadrul unui efort coordonat civil-militar, având ca scop contracararea, întârzierea, slăbirea sau eliminarea forțelor agresorului în cazul unei agresiuni armate împotriva țării. Acest concept presupune mobilizarea tuturor resurselor naționale pentru sprijinirea acțiunilor convenționale și neconvenționale de apărare, incluzând apărarea teritorială activă, lupta de gherilă, acțiuni directe și alte măsuri, violente sau non-violente, menite să submineze capacitatea de acțiune a adversarului. Totodată, conceptul vizează crearea și dezvoltarea unor rețele de sprijin logistic și informațional, inclusiv pe teritoriile ocupate temporar de agresor.

- *tehnologii emergente și disruptive în domeniul apărării* – se referă la tehnologiile îmbunătățite sau complet noi care aduc o schimbare radicală, inclusiv de paradigmă în conceptul și desfășurarea activităților (acțiunilor) de apărare, de exemplu prin înlocuirea tehnologiilor militare existente sau prin transformarea acestora în tehnologii depășite.